

מסורת הש"ס

א) [מנחות יח:]; **ב**) [עירובין נא. וס"ג]; **ג**) [לקמן קלז:]; **ד**) [שבת ט. תוספתא דסוטה פ"ד]; **ה**) [יומא לג. קדושין גג. ו] [נעדרוך ערך חגס פי' אביי היה לו חולי כי ע"ש וע"ע עערך עקן ב"ג]; **ו**) [עירובין גב: וס"ג]; **ז**) [מכות י. ע"ש, ט] [נפסדרין כג, א]; **ח**) [תוספתא דע"ז ספ"ו]; **ט**) [ג'ל כבוד ואין כבוד אלא תורה שנאמר כבוד חכמים יתנו ותמימים יתנו] טוב א"ר חמא בר חנינא כל העשה טובה למי שאינו יודע כאלו זרק אבן למקולס שנאמר כלרור אבן וגו' וחביי לא נהיה לכסול תענוב. כל זה איתא בע"מ]; **י**) [תוספתא פ"ט ה"ג]; **יא**) [והרי"ף פי' חולי במעיו הו"ו]; **יב**) [בס"א: עסוק בתלמודי,

»

גאון הש"ס

גמ' עם העובד כוכבים. ע"י כבודות דף ב ע"ב תוס' ד"ה אסור: רש"י ד"ה ובי לי' ובר' דק"ל ר"ה ית). ובי' ע"י גיטי"י שס שנבט כהיפוך מנכאן: תוס' ד"ה קבלות ובי' לא משתעי בקבלה. ע"ין וזבחים דף ז ע"ב:

»

הגהות הב"ח

א) גמ' אמר רבה נדק לן בר יוסף: **ב**) רש"י ד"ה נדק ובי' ורבה כהן הוה:

»

מוסף רש"י

בין מבפנים. בעורה כדמכז (ויקרא ט) וישא אהרן את ידיו וגו', והוא מבחוץ. ככל עיר ועיר (מנחות יח). ונתן ולא שיטול מעצמו. והוא הדין לכל מתנות כהונה ולויה (שבת נו). חלקם שאלו בפייהם. משער ראשון הראו להם גלויים היו, שאלו בפייהם. מתוך שהיו גדולי הדור ופושטם לא היו מונעים מהם ופאר ליהם עניים ומשערים (סע). הצנענים מושכין את ידיהם. גבי להם הפנים שמתן הדניק נשתלחה ברהם בלחם הפנים וכל כהן המגיעו כות ית אוכל ושבע יס אוכל ומותר, מכאן ואילך נשתלחה מארה בלחם הפנים וכל כהן המגיעו כסול הצנוען מושכין ידיהם ממנו דלא מהני להו מדי' (קדושין ג).

הזרוע והלחיים פרק עשירי חולין

קבלות. קבלת הדם: **הואות**. היא זריקת דם הנזרקים כמזבח בין הניחזין כפנים על הפרוכת ועל מזבח הזהב בין הניחזין בחוץ. שמיטה לא קחשיב שאף הזר כשר בה [נזחים לג.]: **עריפם העגלה**. ככהנים היא כדמכזיב (דברים כב) ונגשו הכהנים בני לוי: **טפרם מזורע**.

כצפירים להזות: בין מצפנים. במקדש כדמכזיב (ויקרא ט) וישא אהרן את ידיו וגו': **בין מבחוץ**. כגבזלין ככל עיר ועיר צבית הכנסת: **מצני אהרן**. סיפיה דקרא דלעיל הוא: **חוטין שבלחי אסורים**. משום דס: **בטוילא**. כצלי: **נדק לן**. מנסה אמתו אס נדע להשיב **ט**) ורצא כהן היה: **דחטוף מתנשא**. מתניוקות שנושאין אותם לכהנים: **מי אמרינן חבובי קא מחצב המזהו**. ויפה הוא עושה: **ונתן**. לכהן ולא שיטול הכהן מעצמו: **במה אמרי הבו לי**. הייתי שואלו ציפה מלח שהייתי סבור שהוא חביב מזהו: **חלקס שאלו צפיהם**. דמגני להו קרא לצני שמואל ויטו אחרי הבצע אמר רבי מאיר שלא היה עבירת גזל צידס אלא חלק לוייה כגון מעשר ראשון היו שואלין צפיהם: **לחנועים מושכין אס ידיהם**. בחילוק לחם הפנים קאמר במס' יומא בערך בקלפי (דף לג). משמת שמעון הדניק נשתלחה מארה בלחם הפנים: **לאחוזקי נפשי' כנהני**. שלא ישתכח הדצר שאני כהן: ופרקי' וליפרוס ידיה. כיון שאינו עושה אלא שלא ישתכח שס כהן מעליו יפרוס ידיו לדוכן כל השנה ומחזיק נפשיה ככהני: **אנסיה ליה עידיניה**. ט' עתים שקבע לתלמידיו היו טורדים אותו מלשא את כפיו שיהי עוסק לתלמידיוט) בעת שהצבור נאספים לצית הכנסת: **ודחיקא ליה מלשא**. לההוא אורצא מרבצן והכהן רוצה להנהיגו יתן לו חלק מתנותיו לקבל זרוע ולחיים מצני העיר כשציל הכהן והוא יאכלס: **ואע"ג דלא אחי לידיה**. דכהן יכול לזכות לו: **במכרי כהונה ולויה**. ככהן שהיה ניכר בעיר ורוב בני אדם אוהבים אותו ונותנין לו המתנות וצאותו כהן אמרינן דיכול לזכות מעשרותיו לאחר אף על גב דלא אחי לידיה. מכרי לשון (מלכס ב יב) איש מתת מכרו: **אמר ליה רבא לשמעיה**. לשמשו של בעה"ב והוא כהן ובעה"ב נותן לו מתנותיו: **וכי לי רשות ליקח מתנותיו** לאוכלם מפני שהלשון עם הלחיים ניתן לכהנים ובעינין למיכל לישנא כחדללא שהוא דצר חשוב והי"ג אמרינן כהשוכר את הפועלים

(בבא מציעא דף פו:); כדי להאכילם שלש לשונות כחדלל. ואף על גב דרצא נמי כהן הוה עדיימא לן (ראש השנה דף יט). דמבני עלי אתא וצבכורות (דף כ). נמי אמרינן רבא הוה מבטל תרומת חוזה לארץ צרוב ואכיל לה צימי עומאתו מיהו מנפשיה לא מצי שקיל דמכזיב ונתן ולא שיטול מעצמו ומימר נמי לא בעי למימר הו לי דתינא חלקס שאלו צפיהם להכי שקלס כתורת זר על ידי נתינת כהן ואף על גב דלא מטא לידיה דשמעא סמך רבא אדרב יוסף דלעיל: **רב ספרא לא אכל**. משום דלא מטא לידיה דשמעא: **מעדה בגד ציוס קרה**. בגד צלוי ונרקב כמו (ישעיה מד) וכנגד עדים. בעת הקור אינו שזה כלום: **וכמו חומץ על נפר**. שאינו אלא מפסידו. נתר הוא מין צריך אלו"ס כצע"ז: **כן שר כשירים על גב רע**. כן האומר דצרי תורה למי שאינו יודע להצין כהן: **משום דעצרי אשמעתא דמר**. שלא סמכתי על שמועתך שאמרת דמותר לזורצא מרבצן לקבלה אף על גב דלא אתו לידיה דכהן: **כי אמרי אנא כחחר**. היכא דמוכי ליה כהן אחר שאינו כפוף לו אצל שמעא דבעל הצית על כרחו מוכי ליה לאדם חשוב שהוא צא צציתו של בעל הצית. אי נמי אימר דאמרי אנא דיכול לזכות מתנתא לאחר אף על גב דלא אתו לידיה: **דלא אפשר ליה**. כלומר לאיש שהוא עני ודחוק אצל רבא אפשר ליה ולא דחיקא ליה מילתא: כיון דלא עבר רב ספרא אשמעיה דרב יוסף מאי טעמא אקרייה כחלמיה: **כלפי רבא**. כלומר על רבא שלא ידע להצין כטעמו של רב יוסף הקרויה לרב ספרא כך: **נוף הוה**. אני שמעתי משום דהטיח כלפי מעלה במסכת תענית (דף כד): **דבעא מיטרא ללא צורך** קרא דלמיה דשבור מלכא ואמרינן התם דליתחזי ליה אצוה כחלמיה וא"ל מי איכא דמיטרח קמי שמיא אשני דוכחיך אשני דוכתיה למחר אשכחיה לפוריייה דמרשס כסכניי שנועדו מלאכי צלה להורגו כלילה. ולי נראה נוף משום האי מעשה: **ייע שריד כחלהו**. למי שירע שריד כחלהו תלמיד רע: **סאכלשו אש לא נופח**. אשו של גיהנם: **כוורק אבן למרקולים**. זו היא עבודתו כדאמרינן במסכת ע"ז (דף מט:): **ואפילו עם העוצד כוכבים**. בתמיה. ורמיניה המשתתף עם הכהן כו': **עס העוצד כוכבים**. או המוכר פסולי המוקדשין שנפדו ושחטן ומכרן והן פטורין מן המתנות כדאמר במתניתין [קג] דלצי ואיל כתיב בהו [דברים יג]: **אינו צריך לרשום**. ולקמן [ע"ג] מפרש:

הזרוע והלחיים פרק עשירי חולין

קלג.

קבלות. טוא"ת תיפוק ליה קבלת מהמקריב את דם השלמים דהקרבה הו לשון קבלה כדאמרינן פרק הקומץ [רצח] (מנחות דף יט). והקריבו בני אהרן מקבלה ואילך מלות כהונה וי"ל דהכא כיון דמכזיב המקריב את דם השלמים ואת החלצ ובחלצ לא שייך קבלה דס נמי ע לא משמעי כקבלה:

היציקות. צריש הקומץ [רצח] (שס דף יט:); פריך מינה להא דאמר התס לא יק כהן אלא זר כשר והכא קאמר שהיא עבודה המסורה לצני אהרן ומסקינן דלא כר"ש: **משקל נמי לא שקי'נא**. שלא אקרא גרגרן ולא אגזול ממי שצריך יותר ממני אע"פ שגס הוא לא היה עשיר: **לברר במעלי יומא דכפורי**. שיוס טוב הוא כדאמר בפרק אותו ואת בנו (לעיל דף פג). ומתנות מרצות וכסהים מתאספין ואילו לא היה נוטל היו אומרים שאינו כהן: **אמר דיה רבא לשמעיה בו'**. רצא גרסי' דרצה כהן הוה כדאמר פרק עד כמה (בסויות דף כו). (רצא) [רצה] הוה מבטל לה צרוב ואמרי' נמי (ר"ה דף יט). אצי ורצה מדצית עלי קא אתו:

»

וכיון דשמענא להא דתניא ^א27 ויטו אחרי הבצע ר' מאיר אומר בני שמואל חלקם שאלו כפיהם מימר נמי לא אמינא ואי יהבו לי שקילנא כיון דשמענא להא ^ב דתניא י' הצנועים מושכין את ידיהם והגרגרים חולקים משקל נמי לא שקילנא לבר ממעלי יומא דכיפורי ^ג הלאחוזקי נפשאי כבהני ולפרוס ידיה ^ד אנסיה ליה עידיניה אמר רב יוסף יהאי כהנא דאית ליה צורבא מרבגן בשבבותיה ודחיקא ליה מילתא לזוכי ליה מתנתא ואף על גב דלא אתי לדידיה במכרי כהונה ולויה רבא ורב ספרא איקלעו לבי מר יוחנא בריה דרב חנא בר אדא ואמרי לה לבי מר יוחנא בריה דרב חנא בר ביזנא עביד להו עגלא תילתא א"ל רבא לשמעיה זכי לן מתנתא דבעינא למיכל לישנא כחדללא זכי ליה רבא אכל ורב ספרא לא אכל אקרייה לרב ספרא כחלמא ^ה מעדה בגד ביום קרה חומץ על נתר ושר בשריים על לב רע אתא לקמיה דרב יוסף א"ל דלמא משום דעברי אשמעתא דמר אקריין הכי אמר ליה כי אמרי אנא באחר שמעא בעל כרחיה מוכזי וכי אמרי אנא למאן דלא אפשר ליה הא אפשר ליה ואלא מ"ט אקריין הכי כלפי רבא ולקריין לרבא רבא נוף הוה א"ל אביי לרב דימי ופשטיה דקרא במאי כתיב א"ל ^ו בשונה לתלמיד שאינו הגון דאמר רב יהודה אמר רב ^ז כל השונה לתלמיד שאינו הגון גופל בגיהנם שנאמר ^ח כל חושך טמון לצפוניו תאכלהו אש לא נופח ידע שריד באהלו ^ט ואין שריד אלא ת"ח שנאמר ^י ובשרידים אשר ה' קורא אמר רבי זירא אמר רב ^{יא} כל השונה לתלמיד שאינו הגון כוורק אבן למרקולים שנאמר ^{יב} כצדור אבן במרגמה כן נותן לכסיל ^{יג} כבוד וכתיב ^{יד} לא נאוו לכסיל תענוג: והמשתתף עמהן צריך לרשום: ואפילו ^{טו} עם העובד כוכבים ורמיניהו ^{טז} המשתתף עם כהן צריך לרשום ^{יז} והמשתתף עם העובד כוכבים ופסולי המוקדשים אין צריך לרשום הכא

(בבא מציעא דף פו:); כדי להאכילם שלש לשונות כחדלל. ואף על גב דרצא נמי כהן הוה עדיימא לן (ראש השנה דף יט). דמבני עלי אתא וצבכורות (דף כ). נמי אמרינן רבא הוה מבטל תרומת חוזה לארץ צרוב ואכיל לה צימי עומאתו מיהו מנפשיה לא מצי שקיל דמכזיב ונתן ולא שיטול מעצמו ומימר נמי לא בעי למימר הו לי דתינא חלקס שאלו צפיהם להכי שקלס כתורת זר על ידי נתינת כהן ואף על גב דלא מטא לידיה דשמעא סמך רבא אדרב יוסף דלעיל: **רב ספרא לא אכל**. משום דלא מטא לידיה דשמעא: **מעדה בגד ציוס קרה**. בגד צלוי ונרקב כמו (ישעיה מד) וכנגד עדים. בעת הקור אינו שזה כלום: **וכמו חומץ על נפר**. שאינו אלא מפסידו. נתר הוא מין צריך אלו"ס כצע"ז: **כן שר כשירים על גב רע**. כן האומר דצרי תורה למי שאינו יודע להצין כהן: **משום דעצרי אשמעתא דמר**. שלא סמכתי על שמועתך שאמרת דמותר לזורצא מרבצן לקבלה אף על גב דלא אתו לידיה דכהן: **כי אמרי אנא כחחר**. היכא דמוכי ליה כהן אחר שאינו כפוף לו אצל שמעא דבעל הצית על כרחו מוכי ליה לאדם חשוב שהוא צא צציתו של בעל הצית. אי נמי אימר דאמרי אנא דיכול לזכות מתנתא לאחר אף על גב דלא אתו לידיה: **דלא אפשר ליה**. כלומר לאיש שהוא עני ודחוק אצל רבא אפשר ליה ולא דחיקא ליה מילתא: כיון דלא עבר רב ספרא אשמעיה דרב יוסף מאי טעמא אקרייה כחלמיה: **כלפי רבא**. כלומר על רבא שלא ידע להצין כטעמו של רב יוסף הקרויה לרב ספרא כך: **נוף הוה**. אני שמעתי משום דהטיח כלפי מעלה במסכת תענית (דף כד): **דבעא מיטרא ללא צורך** קרא דלמיה דשבור מלכא ואמרינן התם דליתחזי ליה אצוה כחלמיה וא"ל מי איכא דמיטרח קמי שמיא אשני דוכחיך אשני דוכתיה למחר אשכחיה לפוריייה דמרשס כסכניי שנועדו מלאכי צלה להורגו כלילה. ולי נראה נוף משום האי מעשה: **ייע שריד כחלהו**. למי שירע שריד כחלהו תלמיד רע: **סאכלשו אש לא נופח**. אשו של גיהנם: **כוורק אבן למרקולים**. זו היא עבודתו כדאמרינן במסכת ע"ז (דף מט:): **ואפילו עם העוצד כוכבים**. בתמיה. ורמיניה המשתתף עם הכהן כו': **עס העוצד כוכבים**. או המוכר פסולי המוקדשין שנפדו ושחטן ומכרן והן פטורין מן המתנות כדאמר במתניתין [קג] דלצי ואיל כתיב בהו [דברים יג]: **אינו צריך לרשום**. ולקמן [ע"ג] מפרש:

»

עין משפט

נר מצוה

לא א מיי' פ"א מהל' כבורס הל' א:
מ ב מיי' פ"ו מהלכות מאכלות אסורות הל' יג סמג לאוין קלו קלח טוש"ע י"ד סי' סה סעי' א:

מא ג ד ה מיי' פ"ט מהל' כבורס הל' כב ופי"ב מהלכות תרומות הלכה יטן סמג עשין קמב טוש"ע י"ד סי' סא סעיף יא:

מב ו ז מיי' פ"ט מהלכות כבורס הל' כא טוש"ע שס סעיף ד:
מג ח מיי' פ"ד מהל' ת"ת הל' א טוש"ע י"ד סי' רמו סעיף י:

»

תורה אור השלם
1. וזה ויהי משפט הכהנים מאת הקדש מאת זבחי הקדש אם שור אם שח ונתן לבתן הורע והלחיים והקדשה:

דברים יח ג
2. ולא הלבנו כניו בדרךיו וישו אחרי הבצע ויקדו שחור וישו משפט:
שמואל א ח ג
3. מעדה בגד ביום קרה חומץ על נתר ושר בשרים על לב רע:

משלי כ
4. כל חושך טמון לצפוניו תאכלהו אש לא נפח ידע שריד באהלו:
איוב כו
5. ויהי כל אשר יקרא בשם יי יקלט בי בחר ציון וברושלם תהיה פליטה כאשר אמר יי ובשרידים אשר יי קרא:
יואל ג
6. כצדור אבן במרגמה כן נותן לכסיל כבוד:

משלי כו ח
7. לא נאווה לכסיל תענוג אף כי לעבד משל בשרים:

»

לעזי רש"י

אלו"ם. צריך.

»

שיטה מקובצת

א) והמשתתף עם העובד כוכבים. ג"ב ע"י תוס' כבודות דף ב' ע"ב:
ב) וא"ת תיפוק ליה. ג"ב ע"י תוס' וזבחים דף קב ע"א: